

TIDEVARVET

den 21 mars 1931 innehåller:

Kvinnolistan.

Ledande artikel.

Kampen mot fosterfördrivningen.

Av dr. Elén Beckman och
dr. Gerda Kjellberg.

Motföner om vanarislagen.

Medicinalstyrelsen har ordet
i fråga om mödravård.

Käthe Kollwitz.

Uställningen på Nationalmuseum.

Av Lilly Arrehnius.

Vad har hänt?

STOCKHOLMSVALET STÅR FÖR DÖRREN — i förvirringens tecken. Högerri slår sig samman med liberaler och frisinnade men är splittrade i sig själva. Socialdemokraterna ses hotade av sprängningens öde och kommunistpartietna besjuka varandra. Programpunkter läsas och linjerna suddas ut — det är spännande att se vad som skall komma ur detta.

DE KVINNLIGA KARSAMMANSLUTNINGARNAS CENTRALRÅD har i skrivelse till första kammararens första tillfälliga utskott med skarpa kritiserat herr Lundquists i Rotober motion om uppmaning åt gifta kvinnor att avgå ur statstjänst. Förslaget är oräddigt, inkonsekvent, ineffektivt. Man hemställer om avslag.

Även telegrafstyrelsens avstycker med bl. a. den reflexionen att det måste te sig absurd, om staten efter att ha ålagt sig själv förpliktelser att använda även gifta kvinnor i sin ordinarie tjänst, skulle, utan att ändring i lödsåget inträffat, någons friköpa sig från denna förpliktelse genom att bereda de gifta kvinnliga tjänstemännen ekonomiska fördelar, som icke skulle stå de ogiftra eller männen till buds.

MEDAN ALLA TIDNINGAR kommentera det engelsk-franska ställandet, som inifrån kallar sig Lord Irwins överenskommelse med Gandhi, har mr. Baldwin passat på att säga myror i huvudet på folk med sin förklaring, att det konservativa partiet inte kan låta sig representeras vid den följande Runda-Bordskonferensen i Indien, som regeringen ställt i utsikt. Mr. Baldwin, som inte vill att indiska frågan skall bli partipolitisk, är alltså i färd med att göra den just till en partipolitisk fråga. Vad blir den annat om det konservativa partiet inte vill vara med om vidare underhandlingar? Tillvärdade väntar man på klarare besked och värderepresens understryker den oerhörda betydelsen av att en överenskommelse träffats — för första gången — mellan en representant för indisk nationalism och det härskande England — på jämlik grund.

DET ENGELSKA NATIONALPARTIET med sin Oswald Mosley i spetsen går under tiden ena väggar. Sir Oswald har utestängt ur Labour Party. En och annan känd konservativ har övergått till Ny Partiet — enligt Manchester Guardian en tveaktig fördel för partiet — och varnande röster börja höjas mot Hitlerism och fascism.

DE OVERLEVANDE — ALDRIG MERA KRIG.

Efter kollektivning av Käthe Kollwitz.

"Denna fruktansvärda konferens".

Vad menar Sverige inför avrustningskonferensen?

Av ELIN WAGNER.

"Om vi komma till denna fruktansvärda konferens med en bindel för ögonen, utsätta vi vårt land för en verklig fara — — —"

Aristide Briand i franska deputeradekammaren under utrikesdebatten den 3 mars.

Avrustningskonferensen kallar sin skugga framför sig över hela Europa.

Under sin obehaglighet har Frankrike krossat allt motstånd och alla förslag från alla de andra deltagarna i den förberedande kommissionen och lått till stånd ett förslag om budgetbegränsning så att konferensen efter många uppskov antligen kan bli av. Briand berömd sig nycklet över att Frankrike sålunda möjliggjort konferensen (1) men samtidigt framgick att han var rädd för den. Han och flera andra talade. Erfrayante, redoubtable voro ofta använda karaktäriserande ord. Man har själv ställt klockan på väckning vid en ödesstimma, man nalkas en dag i historien utan förebilder och utan motstycke och är helt enkelt rädd.

Här är t. ex. Briand som förklarar att det tillkommer segrare att räkna handen till förosvning, Briand som erklarer att de gånger han mot Tyskland använt våld intill Versailleskonferensens yttersta gräns, ha aldrig förtärligen varit så stora, att de uppväkt nackdelarna av att utsläppa för en kupp därmed ökats i Tyskland. Briand som bekänner sig till tron att det till slut är de mora-

liska krafterna som äro att räkna med.

Och här är hans kollega i kabinettet, krigsminister Maginot, som driver den rena skräck- och hetsagitationen för att skriva upp budgeten, som ena dagen förklarar att Frankrike aldrig kan bli angriparer och nästa niedger att det kan bli nödvändigt att ta itu med det dumpanne Ryssland.

Inte ens om försvarsbudgetens verkliga storlek kan man komma överens. Kommunisterna anse att

Det finnes ingen som har tid i världen...

Det finns ingen som har tid i världen än Gud allena.

Och därför komma alla blommor till honom och den ststa bland blommor Förgätmigejen ber honom om högre glans i sina blå ögon och myran ber honom om större kraft att fatta strådet.

Och bina be honom om starkare segergång bland purpuröda rosor.

Och Gud är med i alla sammanhang. När gumman övntat mötte sin katt vid brunnen och katten sin matmor. Det var en stor glädje för dem båda, men allra störst var den att Gud hade fört dem samman och velat dem denna underbara vänskap i fjorton år.

Edith Södergran.

den 20 miljarder, därav 7 skickligt kamouflerade sådana, socialdemokraterna att den 19, sen sjunker siffran medan man närmar sig regeringsblocket, tills man kommer fram till regeringens egna officiella 13 miljarder. Krigsministern anser sig ha 200,000 utbildade soldater till sin disposition mot Tysklands 250,000, men kommunisterna anse att han har 700,000. Försvarsvännerna i kammarken klarlägga att den ryska armén är en fara med sina 600,000 man. Kommunisterna visa att Frankrike har en större armé än Ryssland men dessutom tillsammans med sina antryska allierade och klienter i Östeuropa kan ställa upp till sammanlagt 3 miljoner män mot Ryssland.

Man voterar miljarder för gränsbästningarna och är samtidigt rädd att det skall lyckas bli dem att tackera hinterlandet tvärs över dem, man voterar till sitt luftvärn och fruktar att det skall visa sig odugligt och att man, som en överste uttryckte det, bara ska få sina egna projektiler på näsan, man sätter upp ett vetenskapligt gaskriegsinstitut och fruktar högeligen den bättre utrustningen på andra sidan Rhen, man organiserar industrien för krigsmobilisering och känner sig även här underlägsen Tyskland. Den dyrt köpta »sakerheten» vittnar bort mellan fingrarna.

De som här hemma påstå att major Bratt och Freds- och skiljedomsföreningen äro överdrivet hysteriska i fråga om det kommande kriget

Orions glädje.

Då jag lämnade Sverige i januari voro svenska kulturkretsar djupt engagerade i en strid om vackra ord, deras framtid och tillhörighet. Jag har inte reda på stridens senare fas, jag vet blott att de fula orden stå sig alltiång. Kan ske äro de vackra orden alldeles avstatta?

Så mycket värre för mig, ty i detta ögonblick måste jag säga, att det var /just att komma hem. Där väntade mig en värld i vitt och grangrönt utanför den röda stugan och en lystnad i vilken endast hördes bjällror på timmerlassen och eddens sus på hårdn. Allt detta var ljvt för mitt hjärta som nyligen vandra-de visst på Avenue de la Victoire med sjungande högtalare i varje träd.

Men skall jag säga sanningen och frambräda i att säga den med vackra ord, så måste jag erkänna att hemkomstens ljvhet förhöjdes av det ömma mötet med Orion.

Denne Orion är en katt som, då han införades med husets folk, fick detta strålände namn i kompensering för sitt raggiga och medfarna yttre, sin glass svans och sin härta barndom.

Efter en samvaro som endast varat en månad, övergav jag Orion. Vi ha skrivit till varann bländ, men i alla fall. Nu hade han varit skild från mig i åtta veckor. Andä strålade han som en stjärna av fröjd, då jag kom. Han var i sjunde himlen, dit han hör.

Jo, han kunde visa det! Han hade tusen sätt, vildeles som en katt på stämningens tid. Han stros sig och borade in sig, han slickade, blickade, spanade. Han följde varje steg, även om de burs från brassan ut i snö, han stiftade upp och väckte om morgonen, han sprang och mötte, då han såg mig från förstugufönstret. Då jag läste, måste han läsa, då jag skrev, måste han sitta på pappret. Då han inte fick sitt i boken, hilde han på att från bordet skutta tvärs över boksn när i soffan och så tillbaka igen.

Man kan komma så långt, att man blir röd över att vara ålkad av sin katt, ja, så långt även att man födmjukt frågar sig varför.

Om människor någång visa sin glädje över oss akkomat, är sammanhanget mycket lättare att genomskåta. — Du har väl något med dig? säger barnen. Eller: det var bra att du kom, så kan du hjälpa mig att välja en vägen, låsa ett korrektur, verifiera en uppgift, ge ett råd om var man skall fara på bröllopsresa. Det kan även hända att folk blir glada utan att de därför väntar sig hjälp eller råd: »Vad det sån skönt att du är hemma igen.» Hur förundligt det än kan tyckas att ens hemkomst kan betyda något för någon på denna jord, så kan denne någon dock alltiång ett skäl därför. Där finnas gemensamma minnen, intressen, framtid att tala om.

Men Orion har inte skäl för sin glädje. Han har inte ett vinnas av min möjlighet kunnat i konvalescens hos sin kärleksom som främmande blödder. Han kan varken vänta presenter från utlandet, en förbättring av sina villkor eller ljusning i sin karriär. Han har snälligen hållt det förståeligt hola tiden, gränder, en plats vid sånglöten och fräsan, och möjer över hela dygnet utsträckt ledig-het, efterlösna så minnen omkring huset ån förosvanna i snö.

Men här Orion ingenting annat än en närvaro, ett väsen, en röst, en öm sympati som möter hans egen.

Det är alltiång något mystiskt i djurens trohet, förtrogenhet och fasta försvinnning, i deras klara anknytning mellan deras egna och främmande folk. Oskydligt, Hirotsendellt och ospenntytigt hembräda de den gård av aktning, som ligger i att öppna sin egen värld och kamratligt ta emot en gård. Hur denna förbindelse välgångs är en gåta. Liksom den etableras utan ord, kan den heller icke stödas med ord, icke ens de vackra.

Deviner.

(Forts. å sid. 5).

TIDEVARVET

REDAKTIONSKOMITEEN:
 Elin Wägner,
 Elisabeth Tamm,
 Ada Nilsson,
 Honorine Hermelin.
 REDAKTÖR:
 Carin Helmerin.
 ANSVARIG UTGIVARE:
 Ada Nilsson.
 Utkommer varje helgfri lördag.
 Sussplasn 1-3, 2 tr., Stockholm.
 Tel. N. 48 42, 182 43.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå
 Inneh.: Eva Andén.
 Ledamot av Sveriges Advokatsamfund
 Herkulesgatan 14 (f. d. L. Vattug).
 Tel. 75 75, 75 76
 STOCKHOLM.
 Specialitet: Familje- och arvskor,
 Bouppteckning och testamenten, för-
 valtningsuppdrag. Även skriftliga
 förfrågningar.

TANDLÄKARE

TANDLÄKARE
ARNE JOMGÅRD
 Folkungagatan 136-138, Stockholm
 Mottagning efter överenskomme.
 Tel. Söder 173 02.

TANDLÄKARE

RIKARD HELMER
 Kungäppan 38 III, (Centrum)
 (hörnet av Sveavägen)
 Mottagn. eft. överensk. pr tel. (1)17080

Badrätningen

Tel. Sö. 330 56
 " " 48 67

Publicerad 1875.
Södermalms Träff & Badrätning
 Tvättningsrättningen
 Tel. Sö. 336 30
 " " 157 35

Frälsningsarméns Alkoholisthem

Kurön
 (Åttiofem stadsbidrag)
 Två timmars ändgäntna från Skötm
 Prospekt och övriga handlingar sålde från
 Socialsekreteraren, Österåkersg. 34, Stockholm.

CLARTÉ

Tidskrift för socialistisk politik och kultur.
 Redaktion: Ernst Barany, Leif Björk, Bengt Helger, Yngve Kämpe, Arnold Ljungdahl.
 Prenumerationspris 3 kr. pr helår.
 Postbox 433.
 Postgiron 2847, Stockholm.

Den 21 mars 1931.

Kvinnolistan.

Det kan vara av intresse att med anledning av stadsfullmäktigevalen 1931 erinra om samma val 1927 och det rabalder, som då uppstod på grund av den s. k. kvinnolistan. Det är oss icke bekant, varför ingen kvinnolista i år uppstått — det var nämligen inte den s. k. Tidevarvsgruppen, som här äran att vara upphovet därtill, fast det allmänt troddes. Nästan skada att där inte blev någon i år. Det kunde varit av intresse att se, om den mottagits med samma oväsen och skrämseltaktik som för fyra år sedan. Något hade den väl fått dela med sig åt den fria högren, det är givet.

Men var kvinnolistan oberättigad? När kvinnorna ha medborgarrätt, kommunal och politisk, följer därmed ansvar. Och förutsättningen för att fylla detta ansvar är givetvis möjligheten att utöva sin s. k. rättighet = plikt. Man måste gå in i partierna för att göra sig gällande — det är ett gängse slagord. Men om vi granska listorna till ärens stadsfullmäktigeval, kan det svårigen förmarkas, att kvinnorna där gjort sig gällandes. Vad ha de vunnit med sin lojalitet. Mellanpartierna disponera visserligen ej många platser, men icke en kvinna står på valbar plats. Höger och socialdemokrater ha råd att vara frikostigare, men även de äro sparsamma. Ha kvinnorna fordrat flera platser, eller ha icke betagit, vad som blivit dem tilldelat? Anmärkningsvärt är att fru Anna Johansson-Visborg står så långt ner på valsedeln. Hon kanske är för självständig och obekvämt åt ha med. Det är inte nödvändigt, att de kvinnor, som bli uppsatta som kandidater ha någon erfarenhet eller duglighet för sitt vär, de ska endast vara fogliga och beskedliga och i allt följa och lyda sitt parti. Detta är icke beroende på någon maktytand hos männen, utan uppfattningen är sådan, det anses som självklart.

Man föreslog att det allmänna skulle i viss utsträckning bekosta det ökade arbetet för läkarna och barnmorskor samt understöta det enskilda initiativ till alla olika värdsinsättningar. Både mödrar och barn skulle därigenom få bättre vårdmöjligheter.

Medicinalstyrelsen gillade emellertid ej sakkunnigas förslag. Inga nya läkarbefattningar voro föreslagna och distriktsköterskor borde användas framför barnmorskor! Medicinalstyrelsen utarbetade förslag till försöksverksamhet beträffande för- och eftervård vid barnsöda. För slaget gillades i stort sett av kungl. maj:t. Och en proposition i ämnet föreligger, nr 119, som nu är föremål för utskottsbehandling, varför vi snart har frågan på riksdagens bord.

På fyra olika ställen i landet skall denna försöksverksamhet igångsättas. Två städer och ett område i övre Norrland på fyra läkardistrikt,

Medicinalstyrelsen har ordet. Studiedagar på Ekered.

Hur bättre vård skall kunna beredas blivande och nyvordna mödrar jämte deras späda barn är ett problem som kan angripas på flera sätt. Man kan utgå från barnet. Dess närmsta hälsomöjlighet är tillgång till modernsjukvård. Icke underligt att barnläkarna uppställa aningen som moderns ofränkliga plikt. De ha även helt tagit avstånd från den gamla mjölkdroppstyrelsen som läroberedare med flaskmjölk. De moderns barnavårdscentralerna, som övervaka spädbarnsåret här där för ock i hög grad med modern att göra, i all synnerhet som man fått mer och mer klart för sig, att barnets hälsa sammanhängande med moderns möjlighet att sköta sig under havandeskapstiden. Även den s. k. förvårdningen för den havande kvinnan har på så sätt kommit att bli en uppgift för barnavårdscentralerna. Framför allt är denna utveckling naturlig i de län, där det är samma specialläkare som syster med förlossnings- och barnavård. Hos oss, där dessa båda specialiteter äro skilda åt, ligger det däremot naturligt till att mödravården angripes med modern som utgångspunkt. Behovet av bättre vård för barnet är konstaterat. Det gäller endast att finna en möjlig form för samhällets ingripande. Det gäller att lindra havandeskapets krämpor och obehag, födanedets ökad ekonomiska trycket och möjliggöra den nödvändiga vården och vilan.

En tredje utgångspunkt är även läkbar. Om några särskilda läkare i uppdrag att inom ett begränsat område ta hand om för- och eftervård på bästa sätt. Och se resultatet? Barnläkarna ha länge i vårt land yrkat på statsmakternas bistånd till genomförandet av ett system av barnavårdscentraler i alla mera tät bebyggda samhällen. Den rena landsbygden med långa avstånd kom i deras förslag utanför.

När moderskapsunderstödsakungliga ställdes inför problemet om bättre vård till mindre bemädlade mödrar hänförde sig deras uppdrag i första hand till mödrarna. De kunde visserligen vad tätare bebyggda platser beträffar helt ansluta sig till barnläkarnas förslag om barnavårdscentraler med utskädd vårdmöjligheter för mödrarna. Och sådana väl organiserade centraler ha vi redan på flera ställen. Men nya borde uppmanas med anslag till starten under de tvänne första åren samt visst bidrag från det allmänna per besök. Centralerna självfallet sköta av barnläkarna med sina särskilt kvalificerade sköterskor samt samarbete med barnmorska.

Men för den rena landsbygden måste det ordnas på ett annat sätt. Man stannade inför tjänstläkarna som redan i viss mån skola övervaka spädbarnsvården, och som deras biträde ansågs barnmorskorna vara närmast att tänka på, eftersom det redan ingår i deras uppgift att verka för en god mödra- och spädbarnsvård. Barnmorskorna äro som barnläkaren prof. Wernstedt framhållit vanligen de fattiga mödrarnas första, ofta enda rådgivare i uppfödningen för vården av det nyfödda barnet.

Man föreslog att det allmänna skulle i viss utsträckning bekosta det ökade arbetet för läkarna och barnmorskor samt understöta det enskilda initiativ till alla olika värdsinsättningar. Både mödrar och barn skulle därigenom få bättre vårdmöjligheter.

Medicinalstyrelsen gillade emellertid ej sakkunnigas förslag. Inga nya läkarbefattningar voro föreslagna och distriktsköterskor borde användas framför barnmorskor! Medicinalstyrelsen utarbetade förslag till försöksverksamhet beträffande för- och eftervård vid barnsöda. För slaget gillades i stort sett av kungl. maj:t. Och en proposition i ämnet föreligger, nr 119, som nu är föremål för utskottsbehandling, varför vi snart har frågan på riksdagens bord.

På fyra olika ställen i landet skall denna försöksverksamhet igångsättas. Två städer och ett område i övre Norrland på fyra läkardistrikt,

samt ett läkardistrikt i Kalmar län. Vad skall man nu utrona med försöksanordningen? Uppenbarligen icke för- och eftervårdens nytta och nödvändighet, ty den känner man till ändå. Att barnavårdscentraler utträta ett välsligniserikt arbete vet man också. Men det kommer att visa vilket system blir lämpligast. Hälsingborg, den nya staden, har redan politik för havande kvinnor och moderat organiserad mjölkdropp för spädbarn. Det äskas nu ett anslag på tiotusen fyra hundra kronor till dessa redan befintliga inrättningar, därav ungefär hälften till läkarvårdningarna. Fyra tusen till sköterskan och resten till expeditionskostnader. Lidköping, den andra staden, har inga lokaler frut, varför det önskade anslaget där är större fast endast en läkarplats föreslås. För Norrbottenområdet beräknas läkarpostnaden till sex tusen kronor och sköterskan tusen. Sammanlagda kostnaden till läkarna blir omkring 15,000 kr. av de begärda 31,400, såhunda ännu femtio %.

Det är gott och väl, att möjlighet till läkarundersökningar för havande kvinnor beredes. Men en kvinna i sådana omständigheter är tyvärr ej alltid hjälpt enbart av en undersökning. Hon behöver alltså ofta möjlighet till avlastning i sin dagliga arbetsbörda. Hemhjälp, icke blott förlossningsnållfallet, utan många gånger även under havandeskapstiden. Behovet av vistelse å vilohem är emellanåt trängande. Till allt sådant behövs också pengar och intresse från myndigheternas sida.

Men därom talar den kungliga propositionen. Bifalles denna av riksdagen, torde det vara skilt i att noggrant följa medicinalstyrelsens här planerade försöksverksamhet, framför allt ur mödrarnas synpunkt.

MÖTESPLATSEN

Hemarbetets rationalisering

var ämnet för en diskussion, till vilken Göteborgsavdelningen av Svenska Kvinnors Västerförbund inbjöd till en kvinnoorganisationer i Göteborg onsdagen den 11 mars.

Inledningsföreläsning hölls av fröken Dagny Wentzel. Talarrinnet befordrade först orsakerna till att denna fråga blivit så aktuell, däribland den alltjämt fortgående rationaliseringen på andra områden och de gifta kvinnornas förvärsarbete. De som önska en rationalisering av hemarbetet gå fram på två linjer, dels den traditionsbundna som ser vägen i framtids tekniska hjälpmedel för arbetet och en praktisk lösning av hembiträdesfrågan, dels den radikala, som vill ha helt ändrade hemförhållanden och gräns fram för centralkök och kollektiv barnoppfostran.

Den bostadsstyrt som skulle uppfylla de moderna människornas krav borde vara ett större komplex med gemensam barnkarnare, tvättstuga, mangel- och strykrum, centralkök och matsal.

Detta bostadskomplex skulle vara avsett för familjer, där även modern deltog i förvärsarbetet, samt för ensamstående individer av olika könen. Man måste numera tolerera den atomus arbetande husmodern som ett faktum och då har man ingen annan väg att gå än att göra hennes liv så drägligt som möjligt.

Tal. hade tillsamman med en arkitekt gjort upp beräkningar som visade att projektet inte bara var eko-

Fru Rut Adler på Ekered har inbjudit ett antal för nordisk sammanhållning och fredsbare intresserade, till en tredagerskurs i sitt hem. Kursen kommer att äga rum under tiden 24-26 mars, med föredrag av talare från Norden, vilka äro kända för sitt intresse för hithörande frågor.

Denna inbjudan har skett i samförstånd med Göteborgs Genevekommittés styrelse, och mötet äsytar att samla en så stor grupp människor som utrymmet tillåter till föreläsningar, diskussioner och personlig samvaro.

Utom till Genevekommitténs medlemmar och stipendiatar till den nordiska folkhögskolan i Genève kommer personlig inbjudan att riktas till representanterna för folkbildningsintresset i Danmark, Norge och Göteborg med omnejd, vidare till Clarté, Svenska kvinnors västerförbund, socialdemokratiska ungdoms- och kvinnoklubbar, J. U. F., fredsorganisationer, H. S. B. och flera intresserade.

Föredrag ha hittills utlovats av fru Elin Wägner, Stockholm, fil. mag. Ingvald Nissen, Oslo, professor Westin Silverstone och byggmästaren Thure Blomqvist, Göteborg. Vidare pågärd underhandlingar med dr Naima Sahlbom, Stockholm, rektor vid internationella folkhögskolan i Helsingör, Peter Manniche, och redaktör Sven Backlund, Genève.

Det goda uppslaget har väckt stort intresse och man hoppas på ett givande och lärorikt förloppande av de viktiga frågorna.

nomist genomförbart utan till och med skulle förenkla både byggnads- och levnadskostnader.

Den efterföljande diskussionen understötte ytterligare inledningsansöket. Representer för byresgästernas kvinnliga bostadsråd uttalande sin tillfredsställelse över att det kommit fram förslag som så nära överensstämde med deras egna, ja, över nästan mera radikala. Utåtandet, som gjordes, följde i alla delar förslaget.

Sekreteraren.

Prenumerera på Tidevarvet

för det nya kvartalet.

Pris pr kvartal kr. 1:50.
 Från första april till årets slut kr. 4:50.
 Insånd avgiften på postgironblankett till Tidevarvets exp. Stockholm 2

Postgironummer 1544

SÖDERMANLANDS

ENSKILDA BANK
 DEPOSITIONS-KAPITAL & SPARKASSERÅKNING
 mot högsta gällande ränta.
 Solidrisk Bank. Grundad 1865.

Käthe Kollwitz

på Nationalmuseum.

»Av brist på fantasi uppleva de flesta människor inte en gång sitt eget liv, ännu mindre världen omkring dem. Om de det gjorde, skulle det vara tillräckligt för dem att läsa blott en enda tidning för att få dem att göra uppror. Det måste alltså starkare medel till.» Det är Piscator, som säger detta, och han nämner som starkare medel teatern. Ett annat är den bildande konsten.

Käthe Kollwitz, den tyska konstnärinnan, ställer sin konst helt i propagandans tjänst. Propagandan för skapande av lyckligare livsförhållanden för dem, som lever i de samhälls utmarker, dit solen inte når. Riktigt karakteriserade kejsar Wilhelm hennes verk som »stänstenskunst», och det är, vad kejsaren inte menade, i själva verket hennes storhet. Hon söker inte skönheten för skönhetens egen skull.

Självporträtt.

Hennes konst ger i bilder, som bränner sig fast i åskådarens medvetande, form åt miljoner människors kvävda förtvivlan, oro och längtan.

Hon hade från sin far religiös och revolutionär påbrå. Denne, som var jurist, deltog i revolutionen 1848 med påföljd, att han socialt degraderades till murarmästare för att sedan, liksom som svärtdr, bli frilegions predikant. Men det var först, sedan Käthe Kollwitz gått sig med en läkare, verksam i Berlins fattigkvarter, som hon definitivt vigde sitt geni åt de förtvetyckta sak. Andra inflytanden kom till, såsom att hon såg Hauptmanns »Vävarnas» (1893) och kom i beröring med modern litteratur, Zola, Tolstoj, Dostojevski, Gorki och andra. Från och med nu överger hon också måleriet och arbetar i svart och vitt: raderingar, litografier, träsnitt. De gör att hennes arbeten kan gå ut i stora upplagor och nå ett större flertal. Zolas »Germinal» har inspirerat hennes »Slagsmål i världshuset». Hon illustrerade även »Vävarnas», ett arbete som tog fyra år, i en cykel av sex raderingar. Här är alla detaljer borttagna, allt är grått, ödsligt, man ser svältande barn, dödens hand över det hela, hunger, förtvivlan, konspiration i vannkatt.

Dickens »Två städer» står bakom hennes »Dans omkring guillotine» som skildrar halv nakna kvinnor, dansande kring mordredskapet under en makaber stämning av »i dag mig, i morgon dig». Sedan kommer (1898-99) »Uppror», en sliten, liebevåpnad proletärlock, stormande fram under en fladdrande fana. Detta är ouvertyren till den mäktiga cykel med motiv från det tyska bondeupproret, hon skapar mellan 1902-1908. Det med Luthers auktoritet nedslagna upproret framstår för Käthe Kollwitz som ett eruptivt utbrott av de till dödens gräns pågående livegna böndernas livsinstinkter. Hela hennes uppfattning symboliseras av kvinnan med de uppsträckta händerna i förgrunden på »Utbrottets». Det är en gest, som manar till anfäll och samtidigt uttrycker en oändlig veklagan över livets obotliga beställit.

Självporträttet av 1912 visar hennes övergång från en mera naturalistisk stil till monumental-sкульпural enkelhet. Med denna nya teknik är

hon färdig till världskrigets början. Dessutom börjar hon nu i stället för raderingar allt mera göra litografier. Kriget blev för Käthe Kollwitz en period, som starkt hämmade hennes skaparkraft. Två unga söner hade hon ute i kriget; all den förlamande ångest, hon kände i bidden på deras öde, har hon symboliserat i »Väntans», en kvinna med slutna ögon och ett ansikte som hugget i sten. Till denna tid hör också en rad bilder av proletärkvinnor, fyllda av innehållsfulla tragik och konstnärrens människokärlek. Den nya tekniken sammanhänger med hennes nu vaknande intresse för skulptur.

En av hennes söner stannade i massgavan. Men detta stora modershjerta räckte till för alla massgavans miljoner. I monumentala träsnitt ropar hon ut sin sorg och smärta över lidandets meningslöshet. Konstnärligt karakteriserar krigscykeln av ytterligt samlad, koncentrerad komposition. Hennes yvligt förlora sina individuella särdrag, blir allmänmänskliga symboler för »Folkets», »Mödrarnas», »Frivilliga», »Förlärdarnas», »Detsamma gäller om »Proletariats-cykeln» (1925). »Arbetslösa»: mor, far, barn, utan arbete, svält, elände. »Hunger»: döden med piska över nerböjda människomassar. »Barnadödlighet»: en förtvånad mor med en liten kista i sin famn.

Ännu mer agitatoriska är en rad plakat med tecken. »Aldrig mera krig»: en ung man med förtvylat utseende och armen lyft till en ed, som han vill tillropa de maktägande: håll upp! »De överlevande. Ned med kriget»: En kvinna med ögon fulla av lidande, med sina grova arbets händer skyddande barnen, omgiven av böjda gubbar och krigsinvalider. »Tysklands barn hungers»: små barn med stora, bedjande ögon och tomma matskålar.

Det ligger en storartad evenethet i Käthe Kollwitz konstnärliga utveckling. Hon har sina rötter i 80-talets sociala konst, trotsar hela sitt liv romantik och kaiserdöme och står ännu i sextioårs-åldern obruten i främsta ledet bland tidens aktuella tendenskonstnärer.

Käthe Kollwitz är revolutionär i den meningen, att hon intensivt

»Kampen mot fosterfördrivningen».

D:r Tove Mohrs under denna rubrik i Tidevarvet för d. 7 mars omtalade förslag angående »Abortus provocatus» har uppkallat mig att påminna om en samhällelig parallellfråga, som förr i världen ledde till inrättandet av hittebarnshus här och där i den % civiliserade världen.

Man inrättade dessa anstalter för att minska de ensamma mödrarnas elände och antalet barnamord. Man resonerade precis som nu d:r Mohr, då hon överlämnade åt den havande kvinnan att själv avgöra, när »odfallssätgårdens» abortus provocatus får tillgripas och rekommenderar anordnandet av lätt tillgänglig, sakknivad hjälp med operationen. En förtvinnad moder borde kunna befrias sig från sitt barn inkognito och förlämnat det till en värld, där det var dött för henne och för sin fader. Men hur har det gått med det enda motstycke till utlandets hittebarnshus i Sverige hatt: Allmänna Barnhusinrättningen? Den finnes ej mer (eller är åtminstone under avveckling). Barnhuset användes till barnskjuck och andra ändamål och föräldrar äro enligt lag skyldiga att erkänna och taga vård om sina barn, t. o. m. då det ej passas dem alls.

När vi nu i fråga om de nyfödda barnen kommit så långt, att vi kunna dem far och mor, och samhället och enskilda arbetare för att uppföra föräldrarna till känsla av deras ansvar gentemot barnet, varför ej tilläta samma omvårdnad sträcka sig ända till dödsföda barnet, dess mor och far? I embryot finnes ju redan allt, som betecknar den fullvuxna människan både som fars och mors barn och som en person för sig själv! Kanse, om vi slå in på den av d:r Mohr rekommenderade vägen till förminskande av antalet kriminella aborter, våra efterkommande skola smält föräktas öra för våra lindrande halvmesurer mot ett frätande samhällsöde. Det ansvarslösa barnalstrandet. Just så som vi nu se på hittebarnsväsendet. D:r Mohr har en punkt 3, som döger till utgångspunkt för avskaffandet av kriminella aborter. Det är visserligen ett långsamt verkannde medel, men ett som angriper det onda i roten. Satsen lyder så: »Moder-skapat värdesättes i långt högre grad, moraliskt och ekonomiskt. Men varför inte också faderskapet?»

Elin Beckman.

D:r Tove Mohrs förslag i Medicinsk Skolskap i Oslo att motarbeta de alltmot tilltagande kriminella aborterna genom att bl. a. ge de hjälpsökande kvinnorna tillgång till sakkunnigt utfört avbrytande av havandeskapet, har uppkallat d:r Elin Beckman till en gensaga. D:r Beckman drar upp en parallell mellan kvinnornas önskan i vår tid att i vissa fall få sitt icke önskade havandeskap avbrutt och det för i världen praktiserade sättet att lämna icke önskade barn till s. k. hittebarnshus. Efter vad jag förstår, anser d:r Beckman, att detta en del nutidskvinnors krav på att i vissa bestämda fall kunna få laglig rätt till abortus provocatus, kommer att i framtiden stå som en lika stor skamfläck över vår tid, som de nu i Sverige avskaffade hittebarnshusen göra i våra ögon.

Det må vara sant, att det är så samma missförhållanden i samhället, som förr i världen drevo kvinnorna att lämna sina barn till hittebarnshusen och som nu driva dem till abortören. Men vittnar inte detta i viss mån om en ökad ansvarskänsla hos nutidskvinnor? Jag är åtminstone övertygad om, att en stor del kvinnor söka bli av med sina foster, därför, att de inte kunna bjuda sitt väntade barn en människovärdig tillvaro och att det i många fall är lyckligare för ett foster, att få sitt liv utsläckt innan det ännu

Fångar lyssnande till musik.

Förbrödning.

Bröd!

Hjälp Ryssland! Arbetarhjälpens affisch.

Överörd.

Repliker i frågan om nattarbetslagen.

Filmen om Markurell.

I Tidevarvet Nr. 9 (28^e Febr. 1931) har Kerstin Hesselgren om »Nattarbetslagen» skrivet en Artikel, som jag gerne vilde gøre nogle Bemærkninger til. Det vil maaske være klogt straks at præcisere at »Nattarbetslagen» indeholder et Forbud for Kvinder — og for Kvinder alene — mod at arbejde fra Kl. 10 e. m. til Kl. 5 f. m. i industrielle og håndværksmæssige Virksomheder.

Kerstin Hesselgren indrømmer, at den ved sin Indførelse i Sverige i 1909 »faktisk drev Kvinderne ud af visse Fag, og at den indførtes mod Kvindernes Vilje. Men skriver hun videre: »Det viste sig imidlertid, at den ogsaa gjorde Nytte». *Synerne* slip for et unyttigt Natarbejde mellem Jul og Nytaar. Ja, intet er saa galt, at det ikke er godt for noget. Men at Forbuddet blev til gavn for Syserkerne skyldes jo kun det Faktum, at dette Fag udelukkende bestod af Kvinder; Loven kom med andre Ord til at virke som et For-

har medvetende, ån at få framlåst sit liv i nød og elände som barn av okända föräldrar. Har jag fattat d: Mohr rätt, så menar hon inte, att vem som helst när som helst skall kunna bli befriad från ett ovälkommet foster utan att omständigheterna i varje fall skola prövas av sakkunniga.

Vad slutligen d: Beckman menar med, att även faderskap skulle värdesättas i långt högre grad moraliskt och ekonomiskt än som sker, fattar jag inte. För min del anser jag, att det är ansvarslöst av såväl män som kvinnor att våka ett liv, som de sedan inte ha vare sig moraliska eller ekonomiska krafter att sörja för, varför jag menar, att huvudvården bör läggas på punkt 2 av de d: Mohr föreslagna åtgärderna i kampen mot fosterfördrivningen, nämligen att den anti-konceptionella tekniken göres tillgänglig för envar och att alltså den s. k. preventivlagen avskaffas. Vill samhället sedan genom ej för anlit tilltagt moderskapunderstöd och på andra sätt söda sämre ekonomiskt lottade kvinnor, vilkas hälsa och moraliska egenskaper göra dem ägnade att bli goda och bra mödrar, vore säkert mycket därmed vinnert i kampen mot den kriminella aborten. Emellertid bör det kraftigt framhållas, att åtgärder till förekommande av havandeskap, det må nu vara abortus provocatus eller preventiva medel, icke äro självändamål, utan dikterade av sociala, ekonomiska och medicinska skäl.

Gerda Kjellberg.

TIDSKRIFTEN QUO VADIS?

MOTTO:
Individens problem — världens problem

Åktenskap och frihet
Guds befriare
Konsten att vara glad
Böneradion
Fetmans tragedi

No 1. Årg. 4. Pris 65 öre.

bud med Natarbejde i et bestemt Fag, icke som et Særforbud for kun en Del af Arbejderne indetop samme Fag. Og det er jo nepos denne Linie, Modstanderne af Særløvgivning for Kvinder ønsker skal følges.

Kerstin Hesselgren iretteslår deretter en Række udmærkede Argumenter som Bevis for, at Natarbejde — under Hjælp af Forbud — mere og mere vil opbyrde i de Fag, hvor det ikke er absolut paakrævet, men beklageligvis drager hun ikke heraf den nærliggende Slutning, at i de Fag, hvor Natarbejde *maa* opretholdes bjr Kvinderne have Retten til at konkurrere paa lige Fod med Mændene. »Vi har Loven og er bundne af den internationale Konvention, vi ratificerede i 1909...» Velt! Men det var maaske et Forsøg værd at faa Konventionen ophævet »saasom alting har forandret sig siden...»

Kvindernes Modstand mod Loven er vokset stærkt siden 1909 ikke mindst ud fra den Betragtning, at det *maa* overføres til voksnede fuldmyndige Kvinder selv at bestemme, om de vil paataage sig det Arbejde, der tilbydes dem — Kerstin Hesselgren ønsker Loven »moderniseret» — umuligt! Loven er i sin hele Linie saa antikveret, at selv den dygtigste Skrædder maa opgive ethvert Forsøg paa at bringe den i Overensstemmelse med »Modens» Krav.

Sverige er som bekendt det eneste skandinaviske Land, hvor Natarbetsforbud for Kvinder alene eksisterer — i Finland, Norge og Danmark er det liddet tykkedes at modsætte sig *dets Indførelse*; længe inde »Open Door»-rørelsens eksisterede mødtes Forbuddet her i Danmark med den mest energiske Modstand fra Kvindesagsorganisationerne og fra de kvindelige Arbejderorganisationer, og Kerstin Hesselgren er sikkert vilde om, at det samme har været Tilfældet baade i Finland og Norge.

Den Aktion, som »Open Door International» nu har indledet for paa Arbejdskonferencens Møde til Sommer at faa Konventionen i dens nuværende Form helt ophævet, eller at faa den ændret saaledes, at den gælder lige for Mænd og Kvinder er saaledes i nøje Overensstemmelse med de nævnte Organisationers Stilling til Spørgsmaalet, og jeg kan kun udtrykke min dybe Beklagelse af, at Kerstin Hesselgren — hvis Ord med Rette vejer saa meget baade i Sverige og i Genève — ved sine Udtalelser modarbejder denne Aktion til Værn for Kvinders Arbejdsfrihed, der er truet paa saa mange Maader og vælger at optræde som Forsvarer af de ganske utilstrækkelige Ændringer, som den svenske Regering har foreslaaet.

Kerstin Hesselgren ved bedre end jeg, hvorvidt det er politisk gennemførligt at faa Forbuddet ophævet for Sveriges Vedkommende, men selv om dette ikke kan lade sig gøre — og det er muliggjort denne Viden, der dikterer hendes Stilling — vilde en Afsandtningen fra saa kompetent Side have betydet en Styrkelse for den Kamp, som Kvinder i alle Lande nu endvidergis maa føre mod »Aandens fra Genèves til Forsvar for dennes arbejdsmæssige Rettigheder, der ikke synes at møde nogenomhelst Forstaaelse hos de ledende Personer i Arbejdsbureauet.

Julie Arenholt.
Fabrikinspektör.

Redaktionen av Tidevarvet.
Anhålltes vänligen om plats för nedanstående i Eder ärade tidning. I Tidevarvet för den 23 februari läses:

»Hr Backlund utmålar Open Door som något fasanfullt.»
Detta på ledande plats. Spalten bredvid skriver Anna T. Nilsson i ett referat av ett möte i Genève om nattarbetskonventionen, anordnad av Open Door:
»Open Door ståndare komma till Open Doors möte i Genève, endast några förfrågningar och vaga invändningar gjordes. Detta betyder naturligtvis inte, att moståndet mot Open Door är brutet eller ens förminskat, men en viss förändring har inträtt, det förändning kunna sägas.»

De voga »invändningarna», som gjordes på Open Doors möte i Genève, gjordes av tundertecknad — någon annan opposition kom icke till uttryck. Hur är det möjligt, att dessa samma invändningar, översatta till svenska, uppfattas såsom »något fasanfullt»?
Den, som uppmärksamt läser vår skr. skrivit, skall finna långt mera sympati än antipati för Open Door-rörelsen i min artikel.

Jag tror, att Open Door skadar sin egen sak genom sin alltför extrema taktik. Men nästan alla dylika rörelser äro extrema och min kritik vänder sig mindre mot Open Door än mot den svenska regeringen, som jag anser i detta fall icke ha rent mjöl i påsen.

Och det är detta, som gjort min artikel »något temperamentsfull» såsom Kerstin Hesselgren säger.

Den svenska regeringen vill icke upphäva konventionen endast revidera densamma, säger hon. Och hon uttrycker på ett kanske något temperamentsfullt sätt — hon också! — sin förvåning över att under-tecknad icke kan se skillnaden!

Mitt svar är följande:

Den svenska regeringen stöder sitt krav på revision av konventionen uteslutande på krafter, vilka önska konventionens upphävande, nämligen å ena sidan kvinnorrörelsen, å andra sidan arbetsgivarvärlden.

Härtill kommer att arbetsgivarvärlden är fiendtlig mot den internationella sociallagstiftningen över huvud taget; att inga former finnas för en revision av en konvention; en sådan måste ske genom en ny konventions antagande, vilket gör att det blir två konventioner samtidigt gällande; att på grund av dessa komplikationer varje revisionskrav innebär en fara för att hela det internationala sociallagstiftningsarbetet skall allvarligt komprometteras; och, att under sådana förhållanden, alla vänner av institutionerna i Genève äro ense om att söka skydda dem emot en dylik kris just nu.

Med rätt eller orätt betraktas den svenska regeringen som talesman för internationella arbetsgivarrekter, vilka vilja komma Genèves arbete till livs. Såsom jag framhåll i min artikel har Open Door-rörelsen (särskert mot sin vilja) blivit en bricka i ett spel, som spelas av helt andra krafter.

Att säga detta är icke att utmåla Open Door som någonting fasanfullt. Det är endast att upplysa om förhållanden, som många av Open Doors medlemmar icke känna till.
När Tr. Adler skriver, att en stark kvinna mellan 30 och 40 lättare fördrager nattarbete än en klen yngling på 20, har hon rätt.

Såsom jag ser dessa ting, är hennes ord ett argument för att utsträcka förbuddet mot nattarbete även till män. Open Door brukar det som ett argument att inskränka förbuddet. Hela problemet är där.

Frågan är, hur man ställer sig till nattarbetet över huvud taget. Kanske är jag part i målet, därför att jag själv fått mina nerver förstörda genom nattarbete, *men jag anser det vara i alla högsta grad demoraliserande!* Jag är översens med Open Door i dess krav på att förbuddet skall gälla oberoende av kön. Men denna strävan skall icke förverkligas på det sättet att förbuddet upphäves eller minskas i skärpa utan på det sättet att det utsträcks.

Nu kan man säga, att nattarbetet är oundgängligt i vår tid. Våra produktionsmedel äro för dyra för att gå till vila med människan. En maskin är icke ett verktyg i människans hand, icke är såg eller en hammare som man lägger ifrån sig på kvällen och tar tag i på morgonen på nytt. En maskin är magasinerat arbete, en förtäring av tusendens verksamhet, den måste vara ständigt i gång såsom solen själv. Detta är ju fram-åtskrifandets hemlighet!

Jag är långt ifrån okänslig för detta argument. Men sådan ständigt drift förutsätter en anpassning av hela samhällslivet därefter. Man kan tänka sig samhället så organiserat, att människan kan vila lika gott på dagen som på natten. Och om frågan förts fram i den andan; om man alltså föreslagit en allmän reglering av nattarbetet med hänsyn till vår tids tekniska framsteg; alltså en precisering av nattarbetets sociala förutsättningar — ja, så skulle Open Door ha samlat sympatier från alla håll för sina strävanden.

Den här föredrag att röra sig i en atmosfär av tvekyddighet. Open Door och Tidevarvet laga emellertid miste om de se uttryck av fiendtlighet i min strävan att bidraga till att lägga denna tvekyddighet naken inför allmänheten.

Jag är sannernigen ingen motståndare till kvinnorrörelsen, vilken jag ivärtom betraktar som vår epoks morgonrodnad.

Genève i mars 1931.

Sven Bäcklund.

Tidevarvet har redan i sin ledande artikel av den 21 februari som sin mening uttalat att vi för vår del gärna medge olämpligheten av nattarbete för kvinnor lika väl som män, men att vi framhålla, dels den motsägelse som ligger i att å ena sidan erkänna kvinnor som myndiga och ansvariga medborgare och sedan stifta lagar, som i verkligheten frångå den denna rättighet, och tillika hindra deras möjligheter till förtjänst såväl beträffande enskilt som statligt arbete — dels det ur demokratisk synpunkt oriktiga i stiftande av lagar, som gälla blott halva mänskligheten.

NATURLIG VÄLSMAK

GIVA ROBERTS' HUSHALLS-AROMER FLAVOURETTER
VID BAKNING OCH MATLAGNING

Citron, Cedro, Mandel, Vanilj och Saffran
i eleganta droppflaskor med guldetikett à 50 öre.

Säljas i varje välsorterad specialaffär.

Ingen kan vara mindre filmexpert än den som skriver detta. Mina filmbesök per år kunna säkert räknas på fingrarna, och jag skylar på den avjorda besvikelsen inför det meningslösa i de alla flösta av dessa få »svulda» filmer. — Samma med teatern. Och jag har inte sett Markurells på teatern.

Men om filmen Markurell, om Hjalmar Bergmans medarbetarskap gjorts av Victor Sjöstrom och där denne själv har huvudrollen, vill jag gärna säga ett ord. Ty det är mig ofrånkomligt att den här det innehåll. Och den är rörande, mänsklig och även uppbygglig — allt detta också därför att den är så bra och så naturligt spelat.

Filmen är ju obeskrivligt förenkad i förhållande till romanen. Men det är roligt veta att Hjalmar Bergman varit med om denna romanisering och förenkling av sin roman fram till en begripig förklaring på Markurells försvand: ett hjärta bakom hans hovmästarrack och blodsgastoriska som helt enkelt var känsligt för det oemotståndliga hos oförstörda unga människor — också i film-speliet riktigt oemotståndligt! — främst gossen, som han trodde han höll av därför att det var hans, men som han i själva verket älskade därför att pojken var den han var.

Det är god, vackert, värtiskt luft och en ypperlig gestalter av unga människor, som reagera riderligt och modigt, och den gamle, som reagerar med ett innerst ofördrivat hjärta. Så när den slutar i glädje och gammal slår den som ett riktigt drama, d. v. s. som uppslag till något som har en fortsatt historia.

Honorarie Hermalin.

Siffror att minnas

2,75 är priset per kvartal för den nya veckotidningen FÖNSTRET. Prenumeration kan verkställas vid rikets alla postanstalter. Pr. månad kostar tidningen 1 kr.

5178 är numret på Fönstrets postgironkonto. Om prenumerationsavgiften tillställas oss, således tidningen varje vecka i utgivarekorband. Fönstrets adress är endast Centrum, Stock-holm.

775 eller 77 75 är telefonnumret till Fönstret. Stock-holmaren och förortsböna prenumerera bekrävat genom att ringa till något av dessa nummer.

25 öre är lösnummerpriset på Fönstret. Tidningen tillhandshålles genom Presbyrierna och dess kommissionärer.

Fönstret Redaktör och ansvarig utgivare: Bernhard Greit. Redaktionskommitté: Hugo Lindberg, Sven Stål, Josua Tillgren och Uno Åhrén.

Modersmålet.

Den svenska ungdomens svårigheter att behandla sitt modersmålskräftigt och muntligt tillfredsställande — som bland annat ådagalagts ibland vid prövningar av värplikliga — hade föranlett herr Weljné att i andra kammaren väcka motion om ökad modersmålsundervisning i folkskolan. Utskottet tillstyrkte med hänsyn till den grundläggande betydelsen för kunskapsinhämtande och bildningsarbete över huvud taget av goda kurskaper i modersmålet. Andra kammaren följde utskottet och beslöt att i skrivelse till kungl. maj:t anhänga om åtgärder för beredande av en stark ställning åt ämnena modersmål och räkning i den för rikets folkskolor fastställda undervisningsplanen. Frågan går nu till första kammarens avgörande.

I den livliga och långvariga debatt som föregick beslutet, framhöll bl. a. från förslaget's förespråkare att ingenting så tydligt stämplat en mänskliga som oblidat som oförmågan att uttrycka sig, skriftligt eller muntligt. Det intygas också från lantriks-skolor och pastorsexpeditioner hur pass vanlig denna oförmåga är. Hur många är det som kan klara en skrivning eller fylla i en blankett!

Från det motsatta hållet påpekades, bl. a. av hr Holmdahl, Mogård och Hallén, dels att den tid som är avsedd för exempelvis historia, geografi och naturkunnet inte kan minska utan olägenheter, dels att ett gott resultat i modersmålsundervisningen inte enbart är beroende av antalet timmar, men framförallt av sättet på vilket undervisningen bedrivs. Det tycks, som om man här hade träffat kärnpunkten i detta viktiga spörsmål. Det är här som den triarie undervisningens alla möjligheter öppna sig och lämna förslaget om ökat timantal bakom sig som föråldrat och oändamålsenligt. En fråga ställd till några av de erfarna pedagoger, som praktiserat metoden med koncentrationsläsning och självständiga uppgifter för barnen i både skriftliga och muntliga arbeten, bekräftar att en oerhörd besparing i tid och arbete kan göras med sådana anordningar.

Rektor Helger vid Lidö folkskola, där dessa metoder användas i stor utsträckning, fröken Emelie

Ljunggren, som i tretio år arbetat i Stockholms folkskolor och är bland de första som började använda arbetsböcker och koncentrationsundervisning, och slutligen folkskoleinspektör doktor Karl Nordlund i Stockholm, instämma enhälligt i upplåtningen om att bakom den nämnda motionen ligger en föräldrad syn på undervisningen. Den förbiser den triarie undervisningens möjligheter att också utnyttja timmarna i geografi, historia, naturkunnet i modersmålets tjänst. Lär barnen att *stava de vanligaste orden och för övrigt använda ordböcker, låt dem i självständiga arbeten använda sitt eget språk och ge uttryck åt sina egna tankar*, så behöver man för de första inte vara rädd för att undervisningen i skrivning blir tråkig eller verkninglös. Och vad mera är: då kan modersmålet bli vad det borde vara, medlet att *ge uttryck* åt den unga personlighetens växt och orientering i det stora livet.

Ännu en riksdagsfråga.

Ett riktigt skolexempel på en debatt med ovikadomande synpunkter blev första kammarens behandling av den Hellbergiska motionen om upphävande av straffbestämmelserna för utövande av spädomb och snigeri.

Tänk att herr Hellberg, som var en så god Verdandist på 80-talet, kunnat råka så på villovägar att han vill nedlåta sig till att göra detta »opåkallade ingripandes!» — Det var egentligen kontentan av motståndarnas argument.

Herr Hellbergs eget försök att lägga allvarligare synpunkter på frågan lämnades alldeles obeskadade. Det var skada, ty debatten kunde kanske fått sitt värde i ett dryftande av möjligheterna att genom upphävande av straffbestämmelserna lämna den vetenskapligt betonade parapsykologiska forskningen i vårt land större möjligheter än den för närvarande har. Det spås i kort och kaffessump, antingen det är straffbelaget eller inte, påstod herr Hellberg, varför det vore mer givande att lämna charlatanerna åt sitt öde och låta vetenskaperna växa och förädlas. Det finns ingen mening i att tolerera humbugen men förbjuda forskningen. En fond för understöd åt vetenskaplig parapsykologisk forskning var herr Hellbergs närmaste önskemål, ty det skulle sätta en damm för mycken vidskepelse.

Men, som sagt, herr Hellberg hade svårt att med så enkla medel fånga kammarens uppmärksamhet. Därtill fördrades något sådant som en zi-gnerskars bedrägliga förfarande emot herr Wennerström, som av henen i sin ungdom blivit spådd att en dag vardas landshövding samt fader till 12 barn. Efter detta och andra förfrågningar lika belysande anföranden föll motionen med fem eller sex röster till förmån för upphävande av straffbestämmelserna emot en kompakt majoritet.

I andra kammaren avslogs motionen utan någon debatt.

”Den fruktsärvärda konferens”

(Forts. fr. sid. 1.)

kunna läsa hur överstarna Picot och Fabry skildrade detssamma då de ville tvinga fram summor ur kammaren för en säkerhet som, det ger sig ur deras egna ord, är ouppåtelig. Genom att öra linjerna ut ett litet stycke till skulle man komma fram till att den enda möjligheten vore att få till stånd en verklig avrustning, men den konklusion är för de nuvarande franska maktinnehavarna omöjlig. Deras mål är att om möjligt söka bibehålla avståndet mellan de genom Versaillesstraktaten nedrustade staterna och sig själva. Hur det går samman med Maginots påstående att Tyskland redan är överlägget, må han själv förklara.

Det finns i förberedande avrustningskommisionens förslag en § 53, som står där trots att kommissionens egna kommentarer öppet medge, att Tyskland förklarar att denna § gör dess bidrag till en konvention omöjlig. I § 53 står att de fördragsstundade parter som så önska, kunna ansluta sig med förbehåll. De kunna säga: vi gå med på den — ännu ej fixerade — budgetbegränsningen under förutsättning att intet rubbas på Versaillesfördragets föreskrifter och nedrustning av de besegrade.

Detta är ett franskt förslag som biträts av England.

När man läser det magra förslaget till konvention som endast innehåller ett vittigt förslag, nämligen det nedrustade ryska förslaget om förstörelse av all luftkrigsmateriel, finner man alltså att i sin nuvarande form är på förhand dömt. Kanske skulle icke tyskarna redan på det förberedande stadiet lagt sig fast vid ett absolut motstånd, om förslaget inarbetat i *enda paragraf som betytt ett offer av rustningar på de punkter där de skulle träffa Frankrike och dess vännar men icke Tyskland*. Som det nu är, går in-skränknungen fram över den enda frihet Tyskland haft och kunnat missbruka, nämligen friheten att kosta pengar på utbildningen av sin stående armé. Enligt det föreliggande förslaget skulle den blivande avrustningsöverenskommelsen för Tysklands del gå ut på dels att fastläsa olikheterna från Versaillesfördraget i rättigheter att rusta, dels en kاپson på dess utsvävningar i krigsbudgeten.

De makter som i uppfattning stå emellan Frankrike och Tyskland, t. ex. England, begä det felet i sin räkning att de bara utgå från vad man kan tänkas få Frankrike att gå med på. Under de senaste 12 åren har ju Frankrike vanligen fått sin vilja fram och Tyskland har fått ge efter. Lord Cecil och gruppen kring honom räkna med att det fortfarande skall bli så. Men under tiden har den tyska opinionen inflammerats och desperation har vuxit. Även om Stresemann vore vid liv och inte hjälplagd, skulle han inte klara att fullfölja en politik som dreve avrustning huvudsakligen på Tysklands bekostnad. De finnas i Tyskland som säga att Tyskland borde gå med på en budgetsnedskärning överlag av 25 % för att äntligen bryta den brottsliga cirkeln. Men de äro få. De flesta anse att detta vore högst orättvist mot Tyskland.

Vad det alltså gäller om konferensen skall ha någon utsikt att lyckas, det är att finna en linje som kan accepteras av både Tyskland och Frankrike. Annars hade det varit bättre att inte sammankalla någon konferens. Det gäller verkligen inte bara att fylla i siffror, där kon-

ventionsförslaget har sina x. Det gäller att kasta in ett förslag som visar den allmänna opinionen i Tyskland att för den meningen att nalkas en utjämnning mellan segrare och besegrade. Det gäller att få motsidan att förstå, att för att komma till ett resultat, även det mest blygsamma, måste något satsas.

Excellensen Ramel har nyligen i ett festligt sagt något om möjligheten för de skandinaviska folken att vid ett kritiskt tillfälle göra en insats i Genèvepolitiken. Han har inte uttryckt sig annat än i de mest allmänna ordalag, men det får förut-sättas att han menade något. Emelertid är det lönlöst att vänta på det kritiska ögonblicket för att göra en insats. Om vi över huvud sträva till ett festligt sagt något om möjligheten i en insats måste vi vara klara med den i förväg. På samma sätt är det också bra riskabelt att sända ner en parlamentariskt sammansatt svensk delegation, som först nere i Genève skäl, som Dagens Nyheter uttrycker det, »skomma i kontakt med de internationella realiteterna». En delegation kan inte komma till Genève både för att lära och att handla. Det är inte alls säkert att intrispelet bekom kulisserna i Genève är den innersta verkligheten. Att ta kändedom om allt detta elände är snarare konfundrande och förlamande för handlingsviljan. Unden gjorde på sin tid så stor effekt genom att utgå från att andra menade vad de sade och att internationella deklarationer betydde vad de låtsades betyda. Det var en bomb, man har inte glömt det in. Sedan Sverige blev mera duktivt, har det inte längre samma prestid.

Nej, det blir alltför tydligt att den svenska delegationen far ner till avrustningskonferensen med ett oredentligt förslag helst tillsammans med de norska och danska delegationerna. I förväg bör den veta tillräckligt om realiteterna för att ha fattat vilken insats som kan behövas från en fredlig neutral grupp just i dessa underhandlingar, där de maktiga äro bundna av hänsyn, av fruktan, av löften, av rådsla för sina uppdragsgivare. Kanske svenska hjärnor äro just lagom neutrala och matematiskt organisatoriska för att spekulera ut vad den möjliga gemensamma linjen skulle innebära uttryckt i paragrafer. Det finns ju material att tillgå t. ex. interparlamentariska unionens förslag för vilket vi tidigare redogjort. Men det är viktigare att det finns en svensk vilja och kurage att sätta in, ty det är väl ganska klart att de offer som skulle göras för samförstånd, *finge ske på vapenindustriens bekostnad och sålunda även på vapen-kostnad av vår skamliga vapen-portindustri*.

Man kan fråga varför en sådan uppgift skulle lyckas för en neutral grupp, när den icke lyckats för den förberedande konferensen under sex

”Vi stå till tjänst

BORDSVATTEN

Drick

Ramlösa

Vårt lands enda naturligt alkaliska vatten

HOTELL

Hotell o. Pensionat Eplanade

Blatsholmen 3, Stockholm
Telefon N:o 3125 (värd)

FREDRIKSHOV'S PENSIONAT

Fredrikshovs lön, nr. 2988 79 36

Även **Hällögårds pensionat, Skärva**

Telefon N:o 4. REKONSTRUERAS.
Modernis. tvättst. rum, i tillägg utv. v.
Fr. ANNA FAHLSTROM.

INSTITUT

Doktor A. Kjellbergs Institut

(Innehavare Doktor Sven Backman.)

Kurs i fysikalisk behandling:
Alassage, sjukgymnastik, ljus-, elektriska och värmebehandling.
Centrum, Sveavägen 28, Stockholm.
Begr. prospekt. Tel. N:o 667.

KEMISK TORRTVÄTT

Kemisk Torrtvätt

Nettövs- & sec. Dry-cleaning
Kostymer, Kappor, Klänningar,
Hosor, underkläder, Duvor,
etc. tvättas som vanligt.
Moderata priser. Hämsta o. Hamnåsa 178000
DEGENS HEMSKA TVÄTTARSTÄLL
Östergatan 44 STOCKHOLM. Tel. No. 30119
Bokh. Ringvägen 127. Tel. No. 18715.

NYHET FÖR SVERIGE!

Parfums

Coryse-Salomé

63 Regeneringsmedel
PARFYMER — LAU DE COLOGNE — PUDDER
CREMER — RAGSALT — BRILLANTINE
MUNVATTEN

Allt i lös vikt!

Fröthet Hudvård

och skötsel för barnen. Hållsmåttet av alla är
tydligt för skötsel. Med Jodolinsolens IDOZAN
medföljer dessa utdelning. IDOZAN förvaras
i kyl. På 4 års garanti.

IDOZAN A IDOZAN B
enligt uppförande.
Kina-IDOZAN
utställning öppnades.

är. Här kan man endast bygga på en faktor som icke är synlig i det förberedande förslaget, nämligen den ångest som pryr under alla överläggningar, ångesten att misslyckandet och konferensens sönderfallande skall få överskådliga och ohanterliga konsekvenser. Det kan hända att i en kritisk situation som ex. Ramel talar om, denna ångest smälter hjärtan och förvandlar synpunkter, så att det omöjliga blir möjligt.

Det är för den vi skulle vara redo. Men den här saken kan icke få till experternas, regeringens eller ens riksdagens ensak. Här kan ingenting hända, här kommer ingenting av vilket att hända om inte de blivande väljarna av hösten 1932 göra tydligt att de vilja det.

Elin Wägner.

”Ingen kan baka väflor som mamma”

Det vet mamma. Hon är gammal och har ett bra recept och använder dessutom

kooperativas mjölk

Fäsvärda och aktuella skrifter

I dagens mest brännande sociala frågor.

Ufyll och inlämnd nedanstående kupong:

Samorganisationsen Förlag. Postfack, Stockholm 11.

Sänd mot postföretkott exemplar av:

Geografiska Samfundets utskottets utredning om krisvårdsarbetet	Kr. 0: 35
Ella Aalberg: Mjölslätt (Familtjilläg)	» 0: 35
Ingemar Wallin: Den Öppna Dörrens Internationell	» 0: 60
Maja Björckman: Aldrig mera krig (Illustrerat, 3000 tusent)	» 1: 50
Med. dr. Max Höglund: Varför ämnas smittbarnen? (En lärobok med 7 bilder, som barnen kunna läsa)	» 1:—
Professor Alfred Peters: Steriliseringarngen ur sanitetssynpunkt och social synpunkt	» 0: 75
Maja Björckman: Kattorganisationen och arbetssättet. (En studie.)	» 1:—

Name _____

Adress _____

Boستadsadress _____

Motioner om vanartslagen.

Regeringens förslag till vanartslag har uppkallat ett flertal motionärer i båda kamrarna till protester.

Fröken Hesselgren vidhåller i motion i första kammarken de krav, som hon vid följares riksdag framförde: att ungdom under 21 år omhändertagas enligt barnavårdslagen och icke enligt vanartslagen. Att ingripandet mot otuktigt levnadssätt och provokation till otukt etc. — tredje paragrafen, första mom. — bör ske enligt strafflagen — med erforderliga tillägg — i stället för genom vanartslagen och att redan förefintliga lagbestämmelser utnyttjas i den utsträckning de medge, till skydd mot sedestöta levande personers samhällsskadliga levnadssätt.

Fröken Hesselgren vill icke bestrida, att billigtandet i 1931 års förslag av riksdagen om årlig försörjning vid ingripandet i vissa närmare specificerade fall, är ett steg i den av henne ässade riktningen.

Men den likhet inför lagen, som propositionen åsyftat, tagas i viss mån tillbaka genom bestämmelsen i 21 paragrafen, tredje stycket, där det heter:

»Är fråga om vanart, som avses i § 3 under 1, må ärendet ej överlämnas till värnadskollegiets prövning, med mindre den ledande undantrager sig att efter förslaget årligen förseja sig eller till följd av hans leverne uppenbar fara är för handen, att han icke kommer att efter förslaget årligen förseja sig, eller eljest synnerliga skäl därtill äro.»

Häri ligger, så vitt man kan se, en betydande inskränkning i samhällets möjlighet att inskrida mot det sedestöta levernet i och för sig hos vanartig ungdom. Dömes sådan ungdom däremot efter barnavårdslagen finnes ej denna inskränkning.

Fröken Hesselgren understryker såvälten, att man måste söka nå vanartan på ett så tidigt stadium som möjligt, om varaktiga resultat skola vinnas. Om barnavårdsnämnderna finge fortsätta sin verksamhet efter samma linjer för samtliga åldersgrupper upp till 21 år, skulle det förebyggande arbetet säkert kunna ge goda resultat. Hon anser sålunda, att ett fullföljande av departementschefens viktiga förslag att låta barnavårdsnämnderna taga hand om all vanartig ungdom under 21 år måste, för att ge det önskade resultatet, åtföljas av bestämmelsen, att detta genogående skall ske enligt barnavårdslagen.

Vad beträffar åtgärder för bekämpande av sedestöthet hos myndiga personer, fortsätter fröken Hesselgren, synes det nu framgåda förslaget icke erbjuda något som helst tillmötesgående gent emot de starka krav som från kvinnohäl framförts, att denna fråga skulle helt lösöras från lödrivarlagen. Icke heller sy-

nas de åtgärder, som av kungl. maj:t föreslås, erbjuda några möjligheter att nå vad man med dess bestämmelser åsyftar. För det första kommer endast ett av poissmyndigheterna godtyckligt fåtal av sedestöta levande personer att kunna nås av dessa lagbestämmelser, även om tillämpningen blir den allra strängaste. Detta erkänns även av departementschefen (sid. 29) som uttryckligen betonar att ingripande skall ske allenast i begränsad omfattning, i det att endast svårare former av sedestöthet bliva föremål för åtgärder.

Det första och väsentligaste syftmålet med denna lagbestämmelse, nämligen samhällets skyddande mot de sedestöta levande personerna synes sålunda med de föreslagna åtgärderna endast i ytterst ringa grad kunna komma att vinnas. För det andra kan det starkt ifrågasättas om denna paragrafs andra styfemål, nämligen att tillrättaföra vederbörande till ett ordnat levnadssätt härigenom kommer att ernås. Det är ett av alla sakakniga erkänt faktum, att tvångsinternering av vuxna personer sållan återför en sedligt förkommen individ på rätta vägar. I detta hänseende nå säkerligen bättre resultat genom den enskilda verksamhetens stödjande och tillrättaförande åtgärder.

Fröken Hesselgren yrkade i sin följares motion på vissa förändringar i strafflagen, nämligen »straff för provokation till otukt, särskilt då denna provokation riktas mot ungdom eller person med viss beroende ställning till provokatorn», samt en reformering av lagbestämmelserna angående skyddsåldern. Dessa yrkanden vidhålls, då en omarbetning av dessa och kanske andra paragrafer i strafflagen och en rigorösare och mera utsträckt användning av redan nu gällande bestämmelser skulle på en enklare och genare väg föra till de mål den föreslagna vanartslagen åsyftar.

Slutligen påpekas de möjligheter till ingripande som finnas enligt redan nu förefintliga lagar och förordningar mot flyteri och dryckenskap samt överförande av smitta, i lagen om överföring av förminkat tillräckliga förbyrta, förmyndarlagen etc.

På grund av vad i motionen anförts yrkas

att vanartslagen må äga tillämpning endast å personer som fyllt 21 år;

avslag å § 3;

samt i övriga §§ härav betingade ändringar;

samt att riksdagen beslutar begära att kungl. maj:t till 1932 års riksdag ville inkomma med förslag till sådan

ändring av lagen om samhällets barnavård, att denna lags tillämpning kommer att utsträckas till ungdom under 21 år; och

att i händelse föreliggande lagförslag icke antages, nu gällande lödrivarlags tillämpningsområde ändras från 18 till 21 år.

Vidare yrkas att riksdagen beslutar begära det kungl. maj:t till 1932 års riksdag ville inkomma med förslag till ändring av strafflagen efter ovan angivna grunder.

Socialdemokraterna ha i grupp-motioner, framförda i första kammarken av hr Möller, i andra av hr Per Albin Hansson, yrkat avslag på förslaget, samt hemställt att vid utarbetandet av nytt förslag i ämnet de i motionerna framförda synpunkterna måtte bli beaktade.

Motionärerna påpeka att 1931 års förslag i stort sett lider av samma brister som föregående års och vidhålla alltså sina anmärkningar från i fjol. Lödrivrieket bör kriminaliseras. Behandlingen av det sedestöta levernet skiljas från ingripande mot lödrivrieket. Långt ifrån att tillmötesgå detta krav, har det kungliga förslaget utvidgat möjligheterna till ingripande mot vuxna människors sedliga vand, genom att dra in också de halvyrkprostituerade under lagbestämmelserna.

Lagen kommer enligt de nya bestämmelserna fortfarande att verka ensidigt och drabba framförallt kvinnor och medelösa. Den kommer att gälla ett godtyckligt utvalt fåtal och alltså i hög grad förelita att befrilla samhället från de samhällsvidriga element, som den är avsedd att träffa. Avsikten med de enskilda tillrättaförande kommer likaledes att förläsa, eftersom tvångsinternering visat sig vara en ineffektiv rättsnådsåtgärd.

Motionärerna fasthålla vid sina önskemål från 1930: att lödrivarlagen må upphävas utan att ersättas med någon ny lag och ungdomen omhändertagas med förebyggande åtgärder; att förledande till otukt må straffas enligt strafflagen eller vissa ordningsföreskrifter och icke efter särskild vanartslag; att ungdom under 21 år måtte behandlas enligt barnavårdslagen av den med ökade befogenheter utrustade barnavårdsnämnden; att den enskilda hjälpverksamheten kraftigt må understöjas och att åtgärder vidtagas för ökad sexuell upplysning.

Herr Reuterskjöld, bondeförbundets ledare, yrkar i motion i första kammarken avslag på propositionen. Han ansluter sig i motiveringen till kraven på den sociala vanartsens skiljande från lödrivrieket och framhåller att åtgärder mot denna bör ske genom en speciellt därpå inriktad barnavårds- och ungdomsstatstiftning.

Slutligen motionerar högern genom hr K. J. Ekman i första kammarken om vissa åtgärder för att bereda sysselsättning eller arbetsansättning åt sådana hjälpbehövande som lagen avser.

Detta allvarliga Tidevarvsnummer fullständigas här genom

En intervju med bödeln.

Av Georg Balint.

Jag underhåller mig med bödeln. För en halvman sedan bildade jag i mina franska böcker. I Disraelis Biografi av Andrea Maurois och i Renan, Renan! Och nu underhåller jag mig med den nye ungerske bödeln. När den gamle dog, annonserade man efter en ny. Det var många, som sökte platsen. Bland andra en ungpojke, men han blev inte den lycklige. Denne mannen segrade över de andra, därför att hängning är tradition i hans familj. Hans far hade varit bödel. För tretio år sedan gick ledaren till arbetsplatsen klädd i frack. Han hängde efter alla konstens regler. Senon, Antal Kozarek, gick i faders fotspår. Antal Kozarek är den nye bödeln.

Man kan inte säga att bödeln är dekorativ. Han är inte klädd i rött som föregångarna i yrket, och han sätter inte heller på sig fracken som hans släkt har. Han är klädd som en välutöad bered. Men han är en jätte, 186 cm. lång och väger 120 kg. En gång i världen var han champion i tungkvit. Nu sportar han inte längre. Han är fylld 44 år. Han avstår endast med allvarliga ting. Han hänger. Eller, som det officiellt heter, han verkställer döms. Dessutom är han hudflängare. Han slår ihjäl hertelissa hundar och dissekerar döda hästar. Detta har varit hans sysselsättning i 25 år.

»Det ligger i vår familj», säger han, »mina bröder äro också hudflängare. Min far var hudflängare, innan han blev bödel. Det är ett fint och trevligt jobb. Det är svårt att dissekera de stora djuren. Man måste kunna sin sak. Det är inte heller så lätt att slå ihjäl en hund. Det fordrar yrkesskicklighet.»

Bödeln har röda fläckar i ansiktet och mukt, sura blå ögon. Han har också en bustru. Han är blek och mager och rätt vacker. Men ser upp till honom.

»Det är min far, som lät mig hur man skall hänga», berättar bödeln. »Far tog alltid med oss barn, när han gick till sitt avete. Jag var pojke och vakon min pojke och har alltid haft int för attge efter. Min far arbetade skickligt och var alltid ytterst noga. Det trasslade sig aldrig för honom, när han hängde. Han var en allmänt äktad man... Och nu vill jag gå i hans fotspår. Jag är nöjd med mitt yrke. Det är ett solitt yrke, ett nyttigt yrke.»

»Hänt med det röda ansiktet är nästan roligt. Allt är så enkelt. Hans yrke är solitt. Hans arbete fordrar konstförfarna hand. Renan och Tolstoi ha skrivit förgäves, Rembrandt har målat förgäves, Francisus av Assisi har predikat förgäves, Lindbergh har flugit förgäves. Vad betyder deras insat, när allt är så enkelt? Min far han förstod sig på hängning.»

För att erhålla bödelposten är det inte tillräckligt att ha familjtraditioner. Det fordras dessutom att man haft självständigt praktik. Och Antal Kozarek hade praktiserat. När? Naturligtvis under kriget. Jag ber honom att berättas om sin debut. När jag intervjuar en berömd skådespelare, så ber jag honom alltid att berättas om sitt första uppträdande på scenen. Och bödeln berättar:

»Det var i ryska Polen under kriget. Tre våra våra fångar hade blivit dömda till döden. Jag skulle utföra arbetet. Jag var litet nervös. Var rädd för att det inte skulle gå i lä. Det var första gången, och inte hade jag de riktiga grejerna heller. Vi sökte ut ett passande träd. Och så hängde jag dem. Den ene världse sig ursinnigt. Men jag är en kraldigt karl (ett oroväckande svar). Jag klämde till polken om strupen, och så var det färdigt. När jag såg, att tungan åkte ut, blev jag lugn. De andra klarade jag bättre. Jag fick t. o. m. beröm.»

Och fastän jag vet, att han kommer att förakta mig och tycka, att jag är både löjlig och dum, frågar jag honom: »Tyckte ni inte ändå, att det var synd om dem?»

Han svarar med ett nedlåtande leende: »Om dom! Våra soldater hade ju måst släppa livet till, om deras djävulska plan

hade lyckats. Dom hade jag tyckt synd om. En fiende kan man väl inte ha medlidande med.»

Så, det fick jag. Och nu frågar jag bödeln:

»Anser ni att man bör avskaffa dödsstraffet?»

Bödeln funderar. Det är ju ett existensproblem för honom, och en världsåskåning och en världsordning har han också att försvära.

»Ochjuren måste utrotas», säger han slutligen med stor energi. Mänskligt blod måste befrias från dem. Man behöver inte ha medlidande med dem. De förtjunga repten. Den, som domaren dömer, han skall straffas. Jag talar inte i mitt intresse. Jag önskar, att staten inte behövde mig. Det skulle betyda, att det inte längre fanns några dåliga människor på jorden utan bara goda. Jag är en stark man, och stark var min slag far också. Och det är Gudiheligat, att jag ställer min styrka i det godas tjänst.

Så där, där ha vi nu bödelns etik. Nu är det estetikens tur.

»Vad läser ni?» frågar jag honom.

»Tj, man har så mycket att läsa... Och när kvällen kommer, är man tröt. Men om sövågarna, då läser jag Krigsböcker och sånt. Bara bra böcker.»

»Går ni på teatern?»

»På bio går jag ofta. På skratthinner. Jag skratrar så gärna. T. ex. Chaplin, herrn har väl sett honom, den lille magre karlen i de förbannat stora skor... Han ger en ett gott skrat. Och så Pat och Patachon förstås, över dom kan jag skratra ihjäl mig.»

Bödeln går gärna på cirkus. Om sommaren jagar han. På det hela taget har det ett harmoniskt, enkelt, sunt liv. Han är en stor optimist och en liten epikur.

Han säger, att livet är skönt, och att det gör en gott att skratra och vara glad.

»Sörger och bekymmer kan jag inte fördrå. Jag behöver inte heller göra mig några bekymmer. Mitt samvete är rent. Jag utför mitt arbete årligt och redligt, och jag hoppas, att man aldrig skall behöva beklaga sig över mig i framtiden.»

(Till svenska av Daisy Måller-Hill.)

Tidevarvet
kostar bara
4:50
från 1 april
till årets slut

Prenumerera
på postgiro
1544

TIDEVARVET

REDAKTION:
Telefon N. 48 42. Mottagningstid
10-12.

EXPEDITION:
Telefon 182 43.
Konstredig kl. 10-12 f. m., 1-4
e. m. Postgiro 15 44.

PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:—,
kvartal kr. 1:50. Lösnamnet 15 öre.

ANNONSPRIS:
I text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1931
Zetelrand & Thelander Boktryckeri-A.B.

Det kostar ingenting

att fråga vilka fördelar
Skansenföreningen
bereder sina medlemmar

Ring 713 10